tur. Quærite, ac imitamini exemplum matronarum, quæ honeſtiores, ac religioſiores habentur; & licet illis juniores ſitis, abſtinete ab hoc exceſſu operum acu phrygio elaboratorum, fimbriarum ex auro nitentium atque argento, quæ m lius hiſtrionibus, ſaltatricibuſque conveniunt. Nonne debetis rubore ſuffundi videntes tot aras in civitatibus, & pagis adeo omni cultu, ornatuque carentes, cum ipſæ aurum, argentumque in indumentis veſtris deferatis? Opus ne eſt, ut Principes decreta proponant ad faſtum eliminandum? Tamen illi hunc nequaquam concedunt iis quæ ſunt infra gradum principum Matronarum, & earum, quæ præcipuam obtinent dignitatem. Hæc ſupervacanea ſunt, quæ ſæculi pompa invexit, ſed quæ aliquando vos teterrimæ damnationi ſubjicient propter opum veſtrarum abuſum. *Ibidem.*

Mundani, qui ſæculi placitis inhærent, quin ſibi aliquam interdicant voluptatem, fere ſemper in noxios proruunt exceſſus. Huic ſatis non eſt ludere, opus eſt, ut aleæ ingentem vim auri committat, & cum quietis, familiæ, conſcientiæque ſuæ dettrimento vitioſum contrahat habitum ejus rei, quæ illi eſſe deberet loco honeſti ſolatii. Mulieri huic ſatis non eſt ſemper recentes uſus ſequi; vult etiam ſtatum ſuum, & ſæpe etiam ſæculi vires excedere. Quidquid locupletiſſimum eſt, & magnificentiſſimum arridet ei; & quin aliquid ex luxu detrahat in pauperum ſolatium, plerumque eorum ſpoliis ornatur. Non ſatis eſt huic viro voluptatibus dedito ali juxta ſuæ conditionis, bonorumque ſuorum modulum: quin mortificatione ſua honori ſit nomini Chriſtiano quod gerit, aut frugali, honeſtaque menſa contentus ſit, nonniſi raras, affluenteſque dapes requirit. Opus eſt, ut anni tempora vices mutent illi; ut præcoqui fructus in anteceſſum ad maturitatem feſtinent; ut aer, nemora, lacus illius ſuperfluitatibus, & gulæ deſerviant. Novit ille ex guſtu venaticæ prædæ, cujus ſit, unde adducta. S. Hieronym. inquit: novit regiones, & regionum nomina, unde exquiſitiſſimi uvarum latices advehantur, varia avium, piſciumque genera, quibus ſi quando abſtinet, hoc accidit, ut deinceps ſibi magis ſapiant; temperans per ipſum intemperantiæ principium: nonniſi per coactam ſobrietatem ſecedens a ſodalibus comportationum ſuarum, ſeu victimis ſuarum libidinum, & ſe aliquot dierum diætæ condemnas, niſi ut avidius, & majori cum voluptate ad commeſſationes ſuas revertatur. Non ſatis autem eſt, quod divites ſe ſe tradant flagitiis, quæ illis vel ambitio, vel voluptas ſuggerit, opus etiam eſt, ut opifices quoque adverſa jactati fortuna eorum exempla imitentur. Et profecto paſſim videmus in ſimplici popello non deeſſe quoſdam ita vanitate plenos, qui ſibi interdicunt ea, quæ illis ſunt ad victum maxime neceſſaria, ut ſublimioris conditionis exiſtimentur; & alios, qui omnem quæſtum in abdomine collocantes ſinunt, ut uxores, filiique fame pereant; & nimium ventri indulgendo in ætatis flore omnem humanitatem amittunt, unam ſi hominis externam ſpeciem excipias. Ita homo iis omnibus vitiis mancipatus, in quæ illum trahit luxus, potius cenſeri poteſt parvum monſtrum, quam perſona ſui compos, & ratione prædita. *Ex moralibus Serm. de Myſteriis Domini.*

Luxus odiū neceſſarium eſſe Chriſtiano viro.

Vere affirmari poteſt luxui acceptas referendas eſſe pleraſque ſæculi iniquitates. Hoc adeo verum eſt, ut hæretici, ut aliquem adſtruerent conceptum ſanctitatis hæreſum ſuarum, plerumque initium duxerint a regendo faſtu diſcipulorum ſuorum, & illos ſubjiciendo exteriori modeſtiæ, quæ recentibus eorum ſententiis admirationem conciliet. Hæc inanis, injuſta, voluptuoſa pompa ſpiritui J. C. oppoſita eſt, quem ſummo niſu deformare ſtudent uſque ad mendacium, ad infidelitatem, ad impietatem eum corrigendo. Fatendum eſt, ruinam, quæ exponit Evangelium & Eccleſiam Filii Dei plurimis hoſtium telis, ortam fuiſſe ex hac Ethnica fidelium pertinacia omnes humilitatis, æquitatis, chriſtianæ modeſtiæ leges infringendi, ut inter alios eniteſcant. Mundus Salvatoris inimicus ſemperne de hoc victoriam reportabit? Animum ne veſtrum obfirmabitis, ut regnet in animabus veſtris ad Redemptoris contumeliam? Fidei veſtræ ſanctitas, baptiſmatis veſtri officia, nobilitas, pretium nominis Chriſtiani, pietas, majorum veſtrorum exempla, virtus, quam vos profiteri gloriamini, pudor, decorum, quod tantopere adamare videmini, timor damnationis æternæ, & ſalutis æternæ deſiderium, temporalis etiam utilitatis ratio, & fortunæ veſtræ cura; nihil ne vos intra chriſtianæ modeſtiæ terminos poterit continere? *P. la Peſſe.*

Animus non fert hoc loco damnare hæc dignitatum, generumque diſcrimina, quarum indicia eſſe poſſunt veſtimenta, & ſervorum turba; & quæ aliquo modo indigent quodam faſtu exteriori, ut ſuam teneant dignitatem, & reverentiam ſuæ debitam conditioni ſibi concilient. Mens mea eſt in vobis ciendi æquiſſimum horrorem harum noxarum, quæ ſummopere pietati adverſantur; perſuadendi vobis inevitabilem moderationis adhibendæ neceſſitatem. Aliquam inde ſpero mutationem me viſurum, ſi Domini timor, qui in animabus veſtris, ut videtur, extinctus non eſt, conatur hoc opus in vobis perficere. Eſſet ne hoc confuſionis argumentum homini vitioſo, effuſo in ſumptibus ſuis, verecundiorem, ſapientiorem, magiſque Chriſtiano dignam modeſtiam ſervare? Mulier, quæ præſeferret majorem religionem, ac verecundiam, quam ſuperbiam, & vanitatem, nonne pluris apud omnes fieret, majorique in pretio haberetur? Puella nonne ſibi meliorem nominis celebritatem compararet ob humilem minuſque adfectatam munditiam, quam ob ornatus hos evanidos eo magis contemptibiles, quo magis nitent? Quid? non poteſt aliquis ſartam tectam tueri in mundo æſtimationem, quin jacturam faciat modeſtiæ ſuæ, & fortaſſe quin periculo objiciat pudorem ſuum? cederetne de loco, niſi ſeſe elevaret exteriori apparatu, qui illum non decet? Num minus haberet meritum, niſi recentia in lucem vitia proferret? Si inter præcipuas fœminas conveniret, apparatum ſuum ad decori leges componere, earum exempla poſſent ſaltem prodeſſe mulieribus mediocris conditionis & ad externum ipſarum habitum juxta præſentis conditionis rationem inſtituendum. Numquid ad hanc nominis exiſtimationem alendam, opus eſt, ſuperbus hic indumentorum ornatus. Et imperfectio celare ne poteſt infirmitatem ſub externa ſpecie nitenti, & faſtum redolenti? Aſſero contra, ſi qua ſunt in corpore vitia, hæc tunc celerius oculos noſtros incurrere Cenſura quippe, quæ omnia profert in apricum, minutiſſima quæque perquirit, quæ deinde in mundo evulgare oblectatur. Vera ſapientia, ſaltem in iis, quæ ad publicam civilemque pertinet ſocietatem, ſimul conjungere debet ſimplex decorum, quo nemo lædatur, cum virtute recta, non ficta, & ædificante, ſemperque injuſtis hiſce artificiis debet præferre, quæ ut plurimum ad faſtum male decentem nutriendum arceſcuntur. *P. la Peſſe.*

Inanes mūdanorū mulierum prætextus in luxu quem adfectant.

Numquid non contemptui mortalium ſe objiceret, inquient, ſi quæ alias non imitaretur? Ita Tertulliano teſte in lib. de cultu fem. c. 7. mundanæ mulieres primis Eccleſiæ temporibus luxum ſuum propugnare ſatagebant. Ethnicis matronis ſcandalo eſſet mutatio noſtra, imo illæ noſtrum etiam contemnerent Deum, ſi hanc pompam, quæ cedit in gloriam Domini, cui famulamur, abſcinderemus. Sed magnus ille vir addebat, noſti ne, in quo ſita ſit injuria, quæ fit Deo? In hoc ipſo, quod metuis, ne minus opulenta videaris, cum tamquam Chriſtiana cenſeris, & quod te pudet paupertatis Chriſtianiſmi, ut turpia ſæculi mala ſequaris. Ecce quomodo dedecore afficiatur, ecce quomodo blaſphemetur nomen, & Majeſtas Domini; & theſauri ſanctitatis, ac fidei profecto non cedunt magis in Dei honorem, quam aurum, & phrygionis pictura in veſtris indumentis? .... At enim timetis, ne ipſæ vos contemnamini: a quo? Ab illis, quibus timor veſter addit audaciam; quibus ſilentium indiceretis, ſi inter vos conveniret, ut illas non imitaremini. Si timor veſter eſſet legitimus, probanda eſſent omnia ſæculi vitia, quæ ut plurimum ſunt effectus ambitionis, & luxus. Opus eſt ergo, ut vobismet proponatis arctam neceſſitatem voſmet mancipandi libidini vanitatis, quæ moleſta eſt, & odioſa; nullam habendi rationem publico bono civilis ſocietatis, quæ vos conjungit, officiendi filiis veſtris, ad deſperationem adigendi creditores veſtros, derelinquendi pauperes ſcandalum afferendi innocentibus, fovendi vitia; quæ omnia luxum conſequuntur. Hic hodierna die uſus eſt doctrinæ, & exemplorum Filii Dei. Igitur cum inſigni Religionis veſtræ contumelia, non ſine detrimento animarum fratrum veſtrorum, & veſtrarum etiam, ſuper alios eniteſcere vultis? Donec faſtum hunc amabilis, qui tot agros, & prædia devorat, pietas procul dubio inter vos regnare non poteſt. Ille huic nimis eſt contrarius, & ille nimis improbus eſt ..... Voſne cumulavit Deus fortunæ bonis? Nequaquam permiſit vobis, ut illa in luxu prodigeretis. Pro nihilo habetis, tantam inferre Deo injuriam abutentes beneficiis ejuſdem, proximi ſuperbiam irritantes, contemnentes Evangelium, in ludibrium vertentes minas Dei, ejuſque judicia? Tandem aliquando cogitate illam rerum omnium expoliationem, in qua voſmet videbitis die mala volentes nolenteſque, & quomodo tunc eritis deteſtaturi hunc faſtum & luxum, in quo omnem operam tempuſque veſtrum collocaſtis.

Abjicite in præſentiarum fallacia hæc præjudicia, quibus ſpiritus veſter alitur, & quæ fortaſſe aliquando futura ſunt cauſa veſtræ deſperationis æternæ. Jam tempus eſt, vel nunquam, prorſus oppoſitam ſequendi viam, niſi omnino Chriſtianiſmi legibus, fidei, ac ipſi Deo, cujus ſpiritus ex diametro oppoſitus eſt vivendi rationibus adeo nefariis, penitus abrenuntiaſtis. *P. la Peſſe.*

Omni in ſenſu inexcuſabilis eſt luxus divitum præcipue vero, cum illi ex egenorum ſpoliis locupletati ſunt.

Nulla Chriſtiano viro magis neceſſaria virtus eſt, quam humilitas; hæc virtus eſt; quæ Deo maxime placet, qui cor tantum reſpicit. Hæc omnium eſt aptiſſima ad proximum ædificandum, mundi vero placitis prorſus oppoſita. Hinc qui ſe ſe divino devovent ſervitio inter Clauſtra, prodeunt induti non ſolum pannoſis veſtibus, verum etiam contemptibilibus; qui peculiarem edunt virtutis profeſſionem, ſibi negant ornamenta, & inutiles ſæculi apparatus, ut geſtent publica ſuæ abrenuntiationis monumenta, qua omnibus his vanitatibus ſe abdicarunt. Qui videt Chriſtianos tali pompa incedentes, & ornatos ſexcentis inutilibus ornamentis, quæ venturum ludibrium ſiunt, credere ne poſſet unquam, illos eſſe Jeſu Chriſti diſcipulos Dei humilitati uſque ad mortem Crucis? Et ſane quomodo excuſari poſſunt hæ ſervorum magnificæ turbæ, ubi luxus, & vanitas tanquam in triumphali curru vecti, videntur chriſtianam humilitatem conculcare; hæ ſuperbæ ſolitudines, quas ſibi nobiles ædificant ſuppellectili pretioſa locupletatæ, quam tinea, & ſitus abſumunt, cum interim pauper omnium egenus pro domo horreum habeat circum undique omnibus aeris contumeliis patens, & pro cubili ſtratum ex paleis: hæ inquam ſervorum turbæ, quæ ad oſtentationem aluntur, & quorum numerus non aliis rebus inſervit, quam obliguriendis opiparis lautarum menſarum reliquiis, melius inſumendis in alimoniam tot familiarum, quas panem emendicare vetat pudor, cum interim deſolata mater in corona filiorum petentium panem, neſciat, quo confugiat miſeris opem latura. Quomodo æquum ferre poſſumus judicium de his adfectionibus, quod familiariſſime principes utuntur viri, aditum fere nemini præbentes, ad commendandam ſuæ magnitudinis imaginem in mentibus populorum; cum interim tot calamitoſi, qui arte ignorant viam ſibi faciendi in conferta multitudine, qua ſtipati ſunt, in ſilentio jugulant & petitionem diurnæ mercedis, & querimonias, quæ nunquam uſque ad eorum cor pervenirent tunc etiam, cum illorum aures obtunderent. Quanam prætegi poſſunt excuſatione luxus divitum, qui nullo afficiuntur ſenſu miſeriarum pauperis ab ipſis ad incitas redacti, cum interim aurum, & argentum in eorum pavimentis refulgeat? Quo nomine appellari poſſet hoc Chriſtianorum genus? Inexcuſabile perfecto mendacium eſſet, eos dicere Salvatoris diſcipulos, qui ſibi Dei ſunt, qui nullam in Deo ſpem habent, neque aliud habent cœlum, quam miſerabile hoc exilium, ubi cum brutis vivimus. *Ex Specimine Orationum Panegyricarum.*

VIGILANTIA CHRISTIANA.

IN OFFICIIS SUIS OBEUNDIS CURA &c.

MONITUM.

Difficile admodum eſt argumentum hoc ad æquam concionis formam; & magnitudinem producere; quippe vigilantia non aliud eſt, quam circumſtantia, & neceſſaria conditio ad omnia vitæ chriſtianæ munera obeunda. Attamen non ſecus, ac aliis pluribus in argumentis ex hac circumſtantia, vel conditione efficere poſſumus peculiaris ſermonis materiam eam ab aliis ſejungendo argumentis, quibus applicari poteſt, nempe a ſalutis ſuæ cura, a tentationibus, occaſionibus, & periculis in peccatum decidendi, aliiſque id genus; vel de his obiter loquendo, ut intelligatur, quibuſnam rebus potiſſimum invigilandum ſit. Ita ſermo poteſt inſtitui de fervore in ſervitute Dei, de diligenti, ac regulari vitæ ratione, de patientia, aliiſque pluribus argumentis, quæ non aliud ſunt, quam circumſtantiæ aliis ſermonibus replendis inſervientes.

Fateor equidem, pauciſſimos concionatores hoc pertractaſſe argumentum ita ab aliis ſejunctum, quamvis vigilantia generatim ſumpta ex iis rebus ſit, quæ maxime commendantur in Scripturis: verum enim vero apud Fratres, alioſque auctores abunde ſuppetit, unde hoc repleatur argumentum, præſertim ſi chriſtiana vigilantia opponatur ignaviæ, ac negligentiæ in exercitatione virtutis, & incuria, qua ut malum evitemus, minime adlaboramus.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia Concionum hujus argumenti ſyſtemata.

I. UT Chriſtiano viro perſuadeamus in actionibus totaque vitæ ſuæ ratione vigilantiam, pro concionis argumento, & partitione aſſumere poſſumus: 1. Nemini majorem eſſe poſſe metuendi, ſibique invigilandi cauſam, quam cum ſe tutiſſimum putat. 2. Viciſſim neminem magis in tuto eſſe, quam cum magis timet, ac de ſe, viribuſque ſuis diffidit.

Pars prima. Oſtendendum eſt, nunquam nos majori in diſcrimine verſari, neque potiori juri de ſalute noſtra trepidandum nobis eſſe, quam cum in tuto eſſe arbitramur, minuſque timemus. 1. Quia hæc manifeſta ſuperbia eſt, quæ cogit Deum peculiare ſuum nobis ſubtrahere ſubſidium, quo nos tuebatur, atque noſmet nobis, viribuſque noſtris tradere, ut fatali experientia docti noſtram intelligamus infirmitatem; cum enim Dei filius toties nos admonuerit, ut nobiſmet invigilemus, ſecuritas, qua monitum iſtud negligimus, vel contemnimus, nefaria præſumptio eſt, quæ a Deo derelinqui meretur. Ita David funeſtum lapſum ſuum acceptum refert nimiæ ſecuritati, qua ſe objecit periculo, & quæ mox illi tot peperit mala: *Dixi in abundantia mea. Non movebar in æternum. Avertiſti faciem tuam a me, & factus ſum conturbatus.* Pſal. 29. S. Petri exemplum de hac melius veritate perſuadere nos debet: latet enim ob nimiam in viribus ſuis confidentiam hæc protuliſſe verba: *Et ſi omnes ſcandalizati fuerint in te, ego nunquam ſcandalizabor.* Matth. 26. Confidentia hæc uſque ad ſecuritatem proceſſit, quæ effecit, ne vigilaret, quemadmodum illum Dominus admonuerat. Si autem dilectus hic a Deo Diſcipulus, & electus ut eccleſiæ caput eſſet, & chriſtianæ religionis columna, propter vigilantiæ, & præcautionis defectum adeo graviter lapſus eſt; penes vos eſto judicium, utrum aliis metuendum ſit, qui licet tuto cœlo a virtute illius diſtent, tamen ſe in tuto eſſe putant, ac temeraria præſumptione putant nihil ſibi eſſe timendum? 2. Quia nunquam magis facilius falli poſſumus ab hoſte ſalutis noſtræ, qui vigilat, dum ipſi ſopore capti dormitamus, & qui nobis ubique tendit inſidias ſine peculiari vigilantia nunquam evitandas. Quandonam exercitus imperator callidus, & vigilans hoſtem ſuum utilius aggreditur, quam cum illum magis ſecurum, minuſque de ſua ſalute ſollicitum putat? Hoc pacto Balthaſar captus fuit, cum regni ſui optimatibus ſolemni accumbebat, convivio, atque inter epulas, cyathoque oblectabatur, cum potens, ac vigilans hoſtis vim omnem, artemque adhibebat, ut illum opprimeret, & re ipſa oppreſſit. 3. Quia ſecuritas iſta eſt negligentia, & ignavia inexcuſabilis in eo, qui ſcire debet ſe in periculo ſemper verſari hoſtibus circum undique ſeptum, atque omnes fere creaturas, ut ita dicam, ad interitum illius conſpiraſſe, ita ut ſecus abyſſi oram dormitans temeri-

gati dumtaxat ſuæ acceptum referre debeat, ſi in eam miſere labitur. Cur ſibi non cavet?

Pars altera. Neminem tutiorem eſſe, quam qui de ſe ipſo diffidit, ac vigilat, ut opprimatur. 1. Quia vigilantia nos cautos efficit, ne quid dicamus, vel faciamus, quod noſtram lædere valeat conſcientiam; etenim quantum facile, immo etiam commune eſt opprimi, cum nobiſmet ipſis nequaquam invigilamus, tantum difficile eſt opprimi, cum vigilamus, & de nobiſmet ipſis diffidimus. Quamobrem Dei filius, ut nos ad vigilantiam hortetur, minitatur ſe furis inſtar noctu venturum; & alio loco teſtatur, ſi pater familias ſciret, qua noctis hora fur venturus eſſet vigilaret, omniaque ita diſponeret, ut ille neque domum perfodere, neque aliqua ex parte aditum poſſet invenire. 2. Quia vigilantia manifeſtum eſt argumentum nos de viribus noſtris diffidere, ac metuere, ne noſmet periculo objiciamus; occaſionem evitari, neque nos velle in illud prælium deſcendere, quo ne vincamur, nobis metuendum eſt. Vigilantia denique efficit, ut noſtræ infirmitati adverſamus animum, atque nobiſmet caveamus. 3. Hæc eadem vigilantia præſtat, ut noſmet contra omnem hoſtium conatus præmuniamus; imploremus opem eorum, qui nobis auxiliari poſſunt? atque ita cum timor, & vigilantia efficiat, ut noſmet præmuniamus, noſtram efficit ſecuritatem.

II. Nihil chriſtiano viro magis eſt neceſſarium, quam jugis vigilantia; ita Dei filius nos aſſidue hortatur in evangelio. Sed cuinam rei invigilandum eſt? Quodnam eſſe debet noſtræ vigilantiæ objectum? Tria potiſſimum magis generalia animadverto, ad quæ reliqua referuntur. 1. Vigilandum primo eſt, ut noſmet tueamur, adverſus artes cordis noſtri, quod cum deceptum, ſeductumque ſit, nos facile decipit, atque ſeducit efficiens, ut pro bono malum, & pro malo bonum accipiamus: plurima vitia pro virtutibus, veluti ultionem pro actu fortitudinis, atque conſtantiæ: virtutes mere morales, atque civiles pro virtutibus chriſtianis, & heroicas chriſtianiſmi actiones pro animi objectione; ac tandem quod nos ſæpe aberrare facit in officiorum noſtrorum exercitatione, efficiendo, ut pretium in quo naturaliter virtus habetur, pro eadem virtute habeatur; ſenſus gratiæ pro conſenſu ad gratiam eamdem; atque ut propter Deum, & ob finem ſupernaturalem id factum credamus, quod amoris proprii effectus eſt &c. Neceſſe igitur eſt quam diligentiſſime invigilare omnibus cordis noſtri motibus, ne decipiamur, & ne omnium actionum noſtrarum meritum, fructumque amittamus. 2. Secundo vigilandum eſt, ne incidamus in laqueos, quos nobis tendunt omnia creata, oblectaque omnia, quibus ſepti ſumus: omnia enim ſeu propter imbecillitatem, ſeu propter corruptionem noſtram nobis ſiat occaſio peccati, noſque ad malum impellere videntur. Nobis amici blandiuntur, inimici nos irritant, jucunda nos faſcinant objecta, ea, quæ moleſta ſunt, animum evertunt, cumque hoc pacto laqueos ubique inveniamus, chriſtiana tantum vigilantia tueri nos poteſt. 3. Vigilandum eſt tertio, ut viſibilium, ac inviſibilium hoſtium propulſemus inſidias. Quas enim illi nobis inſidias ſtruunt? caro, domeſticus ille inimicus, dæmon hoſtis ille potens, vigilans, crudelis, aſtutus, mundus, qui nos fuit voluptatibus allicit, qui ſuis placitis nos ſeducit, qui promiſſionibus ſuis nobis os ſublinit: hæc ea ſunt, a quibus nobis cavendum eſt. *Ex chriſtianis conſiderationibus P. Nepveu tomo* 4.

III. I. Quocumque in ſtatu ſimus, & quamcumque conditionem amplectamur, non poſſumus eſſe fideles Deo munera noſtra obire, chriſtiano homine dignam vitam ducere, & ſalutem noſtram operari, niſi maximam in cogitationibus, verbis, & factis vigilantiam adhibeamus. 3. Quo periculoſior eſt ille ſtatus, quem ſumus amplexi, eo majori indigemus attentione, & vigilantia, ne noſmet iis implicemus negotiis, quæ noſtram illaqueare poſſunt conſcientiam.

IV. Tria potiſſimum ſunt, in quibus homines maximam adhibere conſueverunt vigilantiam, & quæ ipſi applicare poſſumus chriſtianæ in iis rebus vigilantiæ, quas tueri, & conſervare noſtra maxime refert. 1. Ut videlicet ſuas formas, valetudinem, vitamque tueantur. At noſtra multo intereſt ſervare gratiam, quæ hæc omnia ſimul eſt erga animam. Heu! Si in ea ſervanda parem afferremus vigilantiam, infinitas opes, & vitam vere beatam adipiſceremur. Ut fugiant pericula, & occaſiones, in quibus periculum ſubeunt aliquam ex his rebus amittendi. 3. Ut ſe contra inimicorum ſuorum tueantur incurſus.

V. Qualitas, quam evangelium commendat, & exigit in ſervo, eſt præſertim vigilantia, que nobis magno, ſupremoque Domino deſervientibus eſſe debet. Hæc autem vigilantia in tribus conſiſtit. 1. Servus invigilare debet bonis domini ſui, ne hic ob ejus negligentiam aliquam patiatur jacturam. Nobis quoque ſimiliter invigilandum eſt divini hujus domini gloriæ: cavendum, ne lædamus illum, ac prohibendum, ne lædatur ab aliis. Hæc prima eſſe debet curarum noſtrarum, atque officiorum noſtrorum potiſſimum. 2. Servus vigilans eſſe debet, atque attentus ad minimum Domini ſui nutum, ut ad unguem illius exequatur voluntatem, & hoc pacto omnem illi præſtet operam, quam jure ſuo poteſt exigere. Hoc Deo debet omnis Chriſtianus, legibus illius obedire, & vigilare, ut cognoſcat voluntatem ejus, eam fideliter adimpleturus. Etenim nonne Deus ideo illum ad ſervitutem ſua evocavit? Servus ſtudere debet, ut decenter, atque ea, qua fieri poteſt, perfectione exequatur, quidquid juſſerit herus, atque hac ratione ſeſe illi acceptum præbere, ejuſque approbationem mereri. Hi tres ſunt chriſtianæ vigilantiæ actus in ſervitio Dei. Omnibus actionibus noſtris invigilare, ne lædamus illum, exercere virtutes, quas nobis commendavit, quia hoc ortum illud eſt, quod expetit a nobis; adniti, ut omnia ea perfectione, cui pares ſumus, a nobis fiant.

VI. Cum cordis noſtri cuſtodia nobis potiſſimum in Scripturis commendetur: *Omni cuſtodia ſerva cor tuum*. Prov. 4. ita in id omnes curas, omnemque ſollicitudinem impendere debet Chriſtianus, idque triplici ex cauſa.

1. Ne cor noſtrum deſerat Deum ſe ſe tradens creaturis, & quodcunque creatum bonum præferunt creatori, 2. Ne nos deſerat Deus tot fatigatus infidelitatibus, ac repulſis, quibus illius gratiam contempſimus, ejuſque beneficiis abuſi ſumus. 3. ne creaturæ noſtrorum cor auferant, vel illud inordinato, noxioque amore ſibi captivent.

VII. Æque vigilandum eſt, ut & malum evitetur, & bonum fiat. Ut evitetur malum. Quæ enim occaſiones, & pericula in vitæ noſtræ decurſu? Quot prælia nobis ſuſtinenda ſunt, quot hoſtes oppugnandi, quot tentationes, quot incurſus moleſti? 2. Ut bonum fiat; ut videlicet tempore, & loco fiat, ut omnes adſint neceſſariæ circumſtantiæ; utque ea, quæ par eſt, perfectione adimpleatur.

VIII. Deſumi quoque poteſt pro concionis argumento, ac partitione, opus, quod nobis eſt, jugi vigilantia, & ſecundo loco, quodnam eſſe debeat vigilantiæ noſtræ objectum; hoc eſt, quid nobis cavendum ſit, & cuinam rei vigilare debeamus. 1. Hujus vigilantiæ neceſſitas inde ſumitur, quod nullus ſtatus, nulla virtus, locus nullus tutus eſt contra inſidias, & aggreſſiones tot inimicorum, quibuſcum nobis pugna eſt, & qui nullas nobis relinquunt inducias. Cogitandum eſt, quam facile, imito etiam vulgatum ſit opprimi ea in ſecuritate, in qua vivimus, atque in negligentia ſalutis noſtræ, nec non officiorum, quæ a nobis ſunt quam diligentiſſime obeunda. 2. Cuinam rei invigilandum ſit. Duo ſunt nobis, quæ jugem exquirunt vigilantiam, interior videlicet pars, ac exterior. Interior quidem complectitur omnes cogitationes noſtras, deſideria, conſilia, conatus, affectiones, ac ſtudia naturalia. Cum in his omnibus peccare poſſumus, magna opus eſt vigilantia, ut omnia in ordine ſerventur, ac prohibeatur, quæcumque oboriri poſſit perturbatio, Exterior vero pars compectitur verba, factaque, quibus invigilandum eſt, ne quid temere, ex libidine, animique perturbatione fiat;

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, auctoreſque, unde hauriri copia poteſt ad propoſitas concionum ſtructuras exornandas.

Sancti Patres.

SAnctus Auguſtinus *in Pſalm.* 130. in hæc verba: *Si dedero ſomnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem*, oſtendit mala, quæ parit animæ ſumus, & felicitatem, qui ſunt vigilantes, ſuiſque officiis attenti.

Idem Serm. 23. *De verbis Domini* in hæc verba *Dormitaverunt omnes virgines, & dormierunt*, ad vigilantiam, & ad ſoporem excutiendum hortatur.

Idem *lib.* 50. *Homil. Homil.* 13. præſentem tam ſomno comparat.

Idem in *Pſalm.* 62. loquitur de ſomno corporis, & ſomno animæ, & oſtendit bona, quæ ex uno, & mala, quæ procedunt ex altero.

S. Chryſoſtomus Homil. in cap. 5. Matthæi oſtendit nobis jugiter eſſe vigilandum contra dæmonis æſtum, & inſidias.

Idem *Homil. in cap.* 35. *S. Matth.* in hæc verba *Moram autem faciente ſponſo, dormitaverunt omnes, & dormie-*

dormierunt; oſtendit, non peccatores tantum, ſed etiam juſtus ſopore capi, niſi identidem excitentur.

Idem. *Homil.* 1. *in Act. Apoſtol.* in hæc verba: *Baptizabimini Spiritu ſancto non poſt multos hoc dies*; oſtendit, Salvatorem dicere noluiſſe Apoſtoli quo tempore ſignate in eos lapſurus eſſet, ut ſemper vigilarent, atque illius adventum præſtolarentur.

Idem *in cap.* 1. *epiſt. ad Theſſal.* docet nobis ſemper vigilandum eſſe, ſemperque paratos eſſe oportere, ut cum Dominus vocaverit, præſto ſimus rationem illi actionum noſtrarum, reddituri, & quam periculoſum ſit opprimi.

S. Hieronymus *Epiſt.* 1. *ad Heliodorum* oſtendit, quam periculoſa ſit nimia ſecuritas, & ſemper vigilandum eſſe, quia periculum eſt, ne pereamus.

S. Gregorius *Homil.* 13. *in cap.* 12. *Luc.* in hæc verba: *Beati ſervi illi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes*, oſtendit, quinam ſint illi, qui vere vigilant, & qui totam vitam in fatali ſomno traducunt.

Idem *lib.* 1. *Moral.* c. 36. docet, quam neceſſaria ſit vigilantia.

S. Bernardus eximium habet tractatum *de triplici cuſtodia manus, lignæ, & cordis*.

Idem *Serm.* 3. *de Vigil. Nativit.* oſtendit, pium hominem, deque ſua ſalute ſollicitum ſemper metuere debere, ac ſibi contra inviſibiles hoſtes cavere.

Idem ibidem oſtendit, quomodo ſit vigilandum.

Idem *Serm.* 1. *Dominic.* 1. *poſt octav. Nativit.* docet, quomodo ſit vigilandum, & expectanda domini viſitatio.

Idem *Serm.* 17. *in Cant.* oſtendit, quomodo in ſalutis noſtræ negotio vigilantes eſſe debeamus.

Aſcetici aliiſque.

Qui omnium effuſiſſime argumentum hoc eſt proſecutus, eſt P. Haineuve in parte quarta meditationum, ubi omnes noviſſimæ hebdomadæ poſt Pentecoſten dies impendit meditando parabolas quas Salvator propoſuit Apoſtolis, ut hanc illi perſuaderet vigilantia.

P. Nepveu tomo 4. conſiderationum chriſtianarum, conſideratio pro decima nona Octobris die tota eſt de vigilantia chriſtiana.

P. Croiſet in ſpiritualibus conſiderationibus, habet caput unum de diligentia, & in officiis obeundis vigilantia.

P. Saintjure in libro, cui titulus: *Homo Neligioſus* cap. 6. ſect. 5. loquitur de vigilantia, quæ adhibenda eſt, ut cor cuſtodiatur contra pravas cogitationes, & affectus malos, & noxios.

P. du Salut tomo 2. operum tractatu de praxi virtutum ſecundum S. Thereſiam loquitur de vigilantia, ac diligentia in omnibus actionibus noſtris.

Abbas Trappenſis tomo 1. de monaſticæ vi officiis loquitur de vigilantia ſuperiorum ſuper eos, qui illorum curæ crediti ſunt.

Concionatores recentes.

P. Cheminais tomo 3. ſecundæ editionis in ſermone de J. C. in deſertum adducto, ubi ibi tentaretur, oſtendit cordi noſtro invigilandum eſſe ad animæ ſordes prohibendas.

Joly tomo 2. propoſitionum, in primam Dominicam poſt Paſcha oſtendit vigilantiam neceſſariam eſſe ad gratiam ſervandam.

Idem pro quinta poſt Epiphaniam Dominica in hæc evangeli verba: *Cum dormirent homines, venit inimicus &c.* de animæ ſomno verba facit.

In ſpecimine ſermonum pro Dominica 19. poſt Pentecoſten ad calcem partis ſecundæ loquitur de chriſtiana vigilantia.

In morali dictionario tomo 3. ſermone habito, dum clauderetur Jubilæus; agitur de vigilantia tam ſuper noſmet, quam ſuper ea, quæ circa nos ſunt.

In eodem dictionario tomo 4. in moralibus conſiderationibus de morte oſtenditur, paucos eſſe, qui vigilant, & qui aſſidua vigilantia ſe ſe ad extremum hunc tranſitum præparent,

Qui collectanea ediderūt.

Labatha titulo *Vigilantia* plures habet hujus argumenti propoſitiones, pro quibus materiam ſuppeditat,

Becorius. Titulo *Vigilare & Vigilantia*.

PARAGRAPHUS III.

Loci, ſententia, & applicationes Scripturarum huic argumento.

Q*Ui mane vigilant ad me, invenient me*. Prov. 8.

Omni cuſtodia ſerva cor tuum. Proverb. 4.

Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Matt. 26.

Vigilate ergo, quia neſcitis, qua hora Dominus veſter venturus ſit. Ibidem 24.

Vigilate itaque, quia neſcitis diem, neque horam. Matth. 25.

Si ſciret pater familias, qua hora fur venturus eſſet, vigilaret utique, & non ſineret perfodi domum ſuam. Matth. 24.

Non potuiſtis una hora vigilare mecum. Ibidem, c. 26.

Vigilate ergo, ne cum venerit (dominus) inveniat vos dormientes. Marc. 13.

Beati ſervi illi, quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes. Luc. 12.

Vigilate, omni tempore orantes. Luc. 21.

Sint lumbi veſtris præcincti, & lucernæ ardentes in manibus veſtris, & vos ſimiles hominibus expectantibus dominum ſuum quando revertatur a nuptiis. Luc. 12.

Exurgent viri loquentes perverſa, ut adducant diſcipulos poſt ſe; propter quod vigilate. Act. 20.

Vigilate, ſtate in fide. 1. ad Corinth. 16.

Tu vero vigila, in omnibus labora, miniſterium tuum imple, 2. ad Timoth. 4.

Sobrii eſtote, & vigilate, quia adverſarius veſter diabolus, tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret. 1. Petri, c. 5.

Eſto vigilans. Apocal. 3.

Si non vigilaveris, veniam ad te tamquam fur; & neſcies, qua hora veniam ad te. Ibidem.

Hora eſt jam nos de ſomno ſurgere. Ad Rom. 13.

Igitur non dormiamus ſicut & cæteri, ſed vigilemus, & ſobrii ſimus. 1. ad Theſſal. 5.

Cuſtodi igitur temetipſum, & animam tuam ſollicite. Deuteron. 4.

Exempla, figuræ, & parabolæ utriuſque teſtamenti ad hoc argumentum ſpectantes.

Sopor eorum, qui diluvii tempore oppreſſi fuere.

UT nos ad vigilantiam excitet, atque cautos efficiat contra ea mala, quæ gignit ſopor, in quo plerique mortalium verſantur circa ea, quæ ad ſalutem ipſorum pertinent, Dei filius nobis ob oculos ſtatuit exemplum eorum, qui diluvii tempore oppreſſi fuere: cum enim de nulla re minus eſſent ſolliciti, quam de impendente ſibi calamitate, cumque ſe in tuto eſſe arbitrarentur, bibebant, epulabantur, oblectabantur; inibantque connubia uſque diem, quo Noe ingreſſus eſt in arcam, atque tunc ingruente cataclyſmo univerſi interiere. Salvator nos monet, hoc ipſum eventurum, cum ille in fine mundi ſeu poſt finem vitæ ſingulorum ad nos judicandos acceſſerit, & quod deerit in plerique ea, quæ par eſt, vigilantia, ſe alios quidem in voluptatibus, ac ſolatiis eorum, alios vero in commerciis, & negotiis ipſorum, hos in luxu, & mollitie, illos in ambitioſis conſiliis oppreſſurum? quos ſi vigilantes nactus eſſet, atque fidenter judicis hujus adventum præſtolantes, illis æternam collaturum fuiſſe requiem, quam vigilantibus pollicetur.

Vigilantia Patriarchæ Jacob.

In omnibus exemplis, quæ nobis aſſiduæ vigilantiæ proponit Eccleſia, nullum magis explicitum eſt, quam Jacob avunculo ſuo deſervientis. Sanctus hic Patriarcha labore aſſuetus tanta ſe geſſit fide, vigilantia, aſſiduitate, ut quam optime de Labano meritus eſſet, qui altera quidem ex parte illi gratiam habebat, ex altera vero ſine verecundia pati non poterat, ut nepos ſibi gratis famularetur. Quamobrem illum convenit, eique teſtatus eſt æquum non eſſe, ut quia nepos erat, gratis illi operam præſtaret, cumque ſciſcitatus eſt, quam ſervitutis ſuæ remunerationem expoſceret. Duo uno eodemque exemplo ſimul docemur. Primum vigilantiam, quam Chriſtiani omnes, illi vero præſertim, qui Dei cultui ſe ſe devoverunt, ſupremo huic deſervientes Domino debent adhibere. Alterum eſt, Dominum, cui vigili attentione, & cura famulantur, permiſſurum, ut labores eorum careant remuneratione. *Beatus ille ſervus, quem dominus ejus invenerit vigilantem: amen dico vobis, quoniam ſuper omnia bona conſtituet eum*. Matth. 24.

Legimus in Scripturis lapſus plurimorum virorum, quorum alii fulgebant honoribus, ad quos fuerant promoti, alii virtute, & ſanctitate excellebant, alii vero ſuis præſtabant muneribus; qui, eo quod ipſis vel in officiis obeundis vigilantia, vel propriæ infirmitatis cognitio, vel in actionibus attentio, & in periculis proſpiciendis defuit ſollicitudo, miſere perierunt, vel in ea lapſi ſunt mala, ex quibus nunquam ſe ſe collegiſſent, niſi Domini miſericordia illis opem tuliſſent. David, Salomon, Judas & Princeps Apoſtolorum exempla ſunt ſatis comperta, atque explorata.

Figuræ quadā vigilantiæ ex Scripturis decerptæ.

Præter exempla, quæ tradidit Deus hominibus, ut intelligerent ſibi vigilantia opus eſſe, ſenſibilibus etiam uſus eſt figuris, ut oſtenderet, quam diligens hæc eſſe deberet vigilantia, & quanta cura velit ſibi quemque, & extra ſe invigilare. Hæ figuræ ſunt Ezech. 10. Cherubin, qui oculis erant pleni, ad in-

nuen-

nuendum nos plenos eſſe debere oculis, ut intra nos quidem noſtris invigilemus cogitationibus, ac deſideriis, affectibus, ac naturalibus ſtudiis, extra vero ſenſibus, & objectis, eorum actionibus, & occaſionibus, quæ ſe offerunt illis, ut nulla in re deficiamus, & nihil permittamus, quod conſcientiam noſtram lædere poſſit, vel fidem, quam Domino, cui famulamur, debemus. S. Joannes in Apocalypſi c. 4. aliquid ſimile ait de quatuor animalibus, quæ ipſe videt circa thronum Dei, & quæ ſimiliter plena erant oculis, ut viderent ante, retro, & circumundique, quin aliquid eorum aciem fallere poſſet; quod juxta ſanctorum Patrum interpretationem ſignificat, illis, qui fideles eſſe volunt Deo, & qui eidem placere contendunt, jugiter vigilandum eſſe, atque rebus in omnibus præcavendum.

Fatuarum virginum parabola.

Dei filius hanc eamdem veritatem apertius oſtendere voluit pluribus parabolis, quorum præcipua eſt virginum fatuarum; quæ videntes ſponſi adventum retardari, primum quidem dormitarunt, mox etiam dormierunt, ita ut ſponſo ſuperveniente, eaſque ſopitas reperiente illæ non invenerint amplius oleum in lampadibus ſuis, ſine quo ad nuptias ingredi non licebat. Nequicquam ex ſapientibus virginibus, quibus ſatis erat oleo, patierunt, ut illius partem ſibi mutuam darent; quamobrem ad propolas exire debuere. Interim ſponſus ingreditur, & illæ feſtinanter revertuntur; ſed nimis ſero diligentes factæ oſtium clauſum inveniunt. Pulſantibus non aperitur janua, immo terribilia ipſis proferuntur verba reprobationis eaſum ſententiam complectentia: *Neſcio vos*. Hoc ad vivum nobis exprimit ſoporem, in quo plerique fideles vivunt circa ſuæ ſalutis negotium, qui negligentes oleum in lampadibus, hoc eſt charitatem in cordibus ſuis per bonorum operum exercitationem ſervare, opprimuntur morte, ac ſæpe in funeſtam decidunt reprobationem.

Alia parabola Domini, qui periculũ facere vult ſervi ſui.

Salvator ad hanc tanti momenti veritatem nobis melius imprimendam utitur etiam exemplo cujuſdam patris familias, qui periculum facere volens fidelitatis, ac vigilantiæ ſervorum ſuorum, ſimulavit ſibi magnum iter eſſe ingrediendum: ſed mox repente reverſus ſervos ſuos ex improviſo deprehendit, qui eum abeſſe rati ſe ſe omnibus vitiis abdidere, in quibus ab hero oppreſſi ſeveriſſimis affecti fuere ſuppliciis. Ita cum homines florenti juventute, proſperaque valetudine freti putant, Domini adventum procul adhuc abeſſe, flagitioſum vitæ genus ſequuntur, in quo alte demerſi, nullam opem ferente juventute, quam jactitant, inopinata morte opprimuntur.

Parabola Patris familias vigilantis, ne fures domum perfodiant.

Alia idem adeſt in evangelio parabola ad eumdem finem pertinens, patris videlicet familias vigilantis, ne a furibus domus ſua perfodiatur. Hanc Dei filius his exprimit verbis Matth. 24. *Si ſciret pater familias, qua hora fur venturus eſſet, vigilaret utique, & non ſineret perfodi domum ſuam. Ideo & vos eſtote parati, quia qua neſcitis hora filius hominis venturus eſt.*

Applicationes quorumdam Scripturæ locorum huic argumento.

Vigilandum eſt, ut cor noſtrũ præcipue cuſtodiamus.

Omni cuſtodia ſerva cor tuum, quia ex ipſo vita procedit. Prov. 4. Cuſtodi cor tuum ea, qua fieri poteſt, diligentia; videlicet cura omnis, quam impendimus ea, quæ pretioſiſſima ſunt, ſervaturi, a nobis impendenda eſt, ut cuſtodiamus cor noſtrum, ne anima criminum ſordibus polluatur. Opes majori, qua fieri poteſt, diligentia ſervantur; ita etiam valetudo, vita, honor, exiſtimatio, amici, & generatim ea omnia, a quibus noſtra vel utilitas pendet, vel felicitas; ideoque cura, quæ a nobis in hæc impenditur omnia, univerſa in cordis cuſtodia eſt impendenda. Ratio vero, quam Sapiens adfert, eſt, quia inde vita procedit: *Quia ex ipſo vita procedit*; quaſi diceret; quemadmodum vita naturalis ex bono cordis habitu pendet, quod primum omnium vivit, ac noviſſime moritur; ita vita ſpiritualis pendet ex illo: cum nihil inferre poſſit mortem animæ noſtræ ſine voluntatis conſenſu, & uti vulgo loquar, ſine cordis conſenſu. Quambrem S. Bernardus Serm. 13. in Pſal. 90. dixit: Si vobiſmet cavetis ab inimicis, quia vobis obeſſe poſſunt, diligentius cuſtodite cor veſtrum, ac vigilantius omnes motus illius obſervate, quia hoc unum illud eſt, quod vos perdere poſſit; cætera ſine illo nil poſſunt.

Cum dormirent homines, venit inimicus, & ſuperſeminavit zizania in medio tritici. Matth. 13. Patres omnes animadvertunt, dæmonem eligere tempus, quo homines ſomno capti dormiunt; hoc eſt, quo ſibi non vigilant, ut in animas eorum effundat ſexcenta peccata, quæ illis inſpirat; negligentia, & rerum ad ſalutem pertinentium incuria, in qua illos videt, necnon vigilantiæ defectu tempus eſt ſomni, quo communis hominum inimicus illos expectat, ut ſoffocet in illis ſenſus religionis, timorem Dei, & deſiderium ſalutis confuſione pravarum cogitationum, malorum deſideriorum, atque pernicioſorum conſiliorum, quibus repletus eſt quod in Scripturis vocatur *ſuperſeminare zizania in medio tritici*: quod eſt inevitabile, niſi jugis in ſemet vigilantia adhibeatur.

Eſto vigilans. Apocal. 3. Tibimet invigila; hoc eſt, ſcrutare cor tuum, ad examen revoca illius affectiones; experire fidem, metue improbitatem, de levitate ejus diffide, impetus ejus reprime, inconſtantiam coercere: *Eſto vigilans*. Quoties te verſutum cor iſtud fefellit? quoties cor iſtud inconſtans tibi elapſum eſt? Simile umbræ fugienti nunquam in eodem ſtatu permanſit. Nihil tibi ſuſpicione carere debet; etenim quanam in re confidere poſſes? nunquid in præterito? Tuam teſtor conſcientiam. Incœpiſti ambulare in viis Domini, & paulo poſt in mundi vias rediiſti, omnes te in bonis conſiliis confirmatum arbitrabantur, & illa evanuerunt; pietas tua optimum præbebat exemplum, at per eam vitam, quam ducis, factus es petra ſcandali. Eſto igitur vigilans, excute conſcientiam tuam, actiones tuas conſidera, ac præſertim curam habe cordis tui, quod, ubi inordinatum fuerit, omnia ſuſque deque pervertit.

Cordis præſertim cura gerenda.

Si ſciret pater familias, qua hora fur venturus eſſet, vigilaret utique, & non ſineret profodi domum ſuam. Matth. 24. Per hæc verba videtur Dei filius nobis exprobrare velle, quod homines mundi ſunt magis vigilantes, ut aurum, opeſque ſuas cuſtodiant, quam ſimus ipſi, ut gratiam, virtutes, & animæ bona; quæ nos in æternum efficere poſſunt beatos, tueamur. Avari iſti, qui terræ bona depereunt, vigilant, ne illa ſibi a latronibus eripiantur: & nos cum certi ſcimus, Dei filium eſſe venturum, vigilare non poſſumus illum præſtolaturi, ne opprimamur, cum acceſſerit; ac nos coram vocaverit rationem reddituros virtutum, quæ a nobis exercitæ, & theſaurorum, qui a nobis pro cœleſti beatitudine promerenda fuerint congeſti. Vel idem eſt, ac ſi diceret: Cur pater familias admonitus fures adniti, ut eum fallant, vigilat ad omnes eorum conatus propulſandos; vos autem a me ipſo admoniti de adventu meo non vigilatis, ne ex improviſo veniens vos opprimam? Hic ſomnus tunc lethalis erit, & quicumque dormient, confundentur nihil invenientes in manibus ſuis, eo quod operari, & merita congregare neglexerint.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & ſententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Male homo vigilat, quando eum ſæcularium negotiorum æſtus inquietat. Gregor. lib. 22. Moral.

Vigilat, qui ad aſpectum veri luminis, mentis oculos apertos tenet: vigilat, qui ſervat operando quod credit: vigilat, qui a ſe corporis & negligentiæ tenebras repellit. Idem Homil. 13. in Evangel.

Sit mens vigilans, ſit undique ſuſpecta, ſit ubique ſollicita, ut inſidiantis laqueos poſſit præcavere. Idem l. 6. Epiſt. 33.

Qui ſuper rem creditam vigilat, hoſtis inſidias declinat. Idem ibid.

Qui in juventute ad vias vitæ non evigilat, ſaltem in ſenectute reſipiſcat. Idem Homil. 13. in Evangel.

Magna nobis opus eſt vigilantia, quoniam continuum nobis eſt bellum, & induciæ nullæ. Chryſoſt. Hom. in Gen.

Peccatum ea natura eſt, ut facile hominem obſideat, atque undique ſtet, nempe a fronte & a tergo, ut ſic nos dejiciat. Idem Homil. in 1. ad Corinth.

Non enim, non inquam datur gratia niſi vigilanti. Idem Homil. 1. in Acta Apoſt.

Si vis eſſe ſecurus, vigila, pone ſeram januæ tuæ, id eſt, legem divini timoris ori tuo, ut dicas cum Propheta: Dixi, cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Idem, Homil. 51. in cap. 24. Matth.

Nemo noſtrum obdormiſcat, nemo ſit ad excolendam virtutem ſegnis; hoc plane eſt, quod ſacræ litteræ vocant ſomnum. Idem, in c. 1. ad Epiſt. 1. ad Theſſal.

Nunquid non ſcitis, quod quæ poſſidemus in tuto eſſe non poſſunt, nobis gravi ſopore depreſſis, ut quæ pervia ſunt, expoſita inſidiantibus? Idem, ibid.

Si dormiamus, nihil nos magnopere juverit aliorum vigilantia. Idem ibid.

Somnus animæ eſt oblivisci Deum ſuum, quæcumque anima oblita fuerit Deum ſuum, dormivit. Aug. in Pſ. 62.

Malus eſt ſomnus animæ. Idem ibid.

Hoſtis vigilat, & dormis tu. Idem.

Dormientibus nobis, & pigre agentibus, dormire dicitur Deus, ſuis non vigiliis & inſpectione indignus judicans, Baſilius, in Pſal. 29.

Vigilemus ſuper opera noſtra, ne vel omittamus quod præceptum eſt, vel quod prohibitum committamus. Bern.

Vigilare & auſculare, vereri omnia, & omnia obſervare timentis eſt: negligentia pigra dormitat. Idem.

Si tot tentationibus plena eſt vita noſtra, ut non immerito tota ipſa tentatio debeat appellari, pervigilii circumſpectione opus eſt & oratione, ne inducamur in eam. Idem, Serm. 5. in Pſal. Qui habitat, &c.

Sic te in omni facto & cogitatu debere tenere, quaſi hodie eſſes moriturus. Lib. 1. de Imitatione Chriſti, c. 23.

Somno torpor negligentiæ deſignatur, ſicut ab eodem Paulo dicitur: hora eſt jam nos de ſomno ſurgere. Greg. l. 5. Moral. c. 21.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologiæ penu hoc in argumento poſſit depromi.

Quid ſit vigilantia, & ejus definitio.

Vigilantia generatim, quæ ex D. Th. idem eſt ac ſollicitudo, ad prudentiam refertur, & definiri poteſt, ſollicita, ac diligens cura rerum earum, quæ a nobis faciendæ ſunt, ſeu ad malum aliquod nobis impendens evitandum, ſeu ad aliquod bonum nobis, aliiſque procurandum. Ita chriſtiana vigilantia, quam ſolam iſtic conſideramus, eſt actualis attentio, necnon ſollicita, ac diligens applicatio ad evitanda ea omnia, quæ nos ad malum poſſunt impellere, & ad faciendum bonum, quod nobis æternam felicitatem poteſt procurare. Quanquam autem vigilantia proficiſcatur ex magna ſpiritus vi, & ex ardenti deſiderio obtinendi ea, quæ cupimus, attolli tamen poteſt, & fieri virtus chriſtiana, cum illi pro objecto traditur peccati fuga, & ſupernaturalis boni perquiſitio.

Quibus vitiis oppoſita ſit per exceſſum, defectumque vigilantia.

Ut vigilantiæ naturam, & virtutis hujus acquirendæ neceſſitatem melius concipiamus, ſine qua non licet diu gratiam tueri, & chriſtiani hominis officia replere, animadvertendum eſt, vigilantiam altera ex parte oppoſitam eſſe ſomno animæ, videlicet negligentiæ, & ignaviæ, atque indirecte acidiæ, & nauſeæ, quæ ex virtutis exercitatione percipitur, & quæ in iis omnibus, quæ ad ſalutem, ac Dei ſervitutem referuntur, invenitur: ex altera vero parte hæc eadem vigilantia oppoſita eſt ſecuritati, quæ efficit, ut omnem de futuro ſollicitudinem abjiciamus quaſi certi eſſemus omnia nobis e voto ceſſura, quin ulterius laboremus.

Ad hæc diligenter etiam cavendum eſt, ne ſub vigilantiæ ſpecie in iis, quæ a nobis obeunda ſunt, diligentia, & cura, quæ adhibentur, in tumultum, & inquietudinem degenerent, ita ut te ipſum nimia ſollicitudine torqueas: hoc enim plerumque accidit; & Salvatoris id ipſum in S. Martha redarguit, quamvis pro ſancta quadam actione eſſet ſollicita: *Martha Martha ſollicita es, & turbaris erga plurima*, Luc. 10.

Dei filius nihil hominibus commendavit, quam vigilantiam.

Licet ad vigilantiam nobis perſuadendam non alia ſuppeteret ratio, non minima ratio eſt, Dei filium, qui eſt incarnata Sapientia, illam nobis etiam, atque etiam commendaſſe, ut in ea omnem collocaremus induſtriam, omnemque curam adhiberemus. Nam cum eatenus ad perſuadendum vis argumentis ineſt, quatenus intellectum evincunt, ac movent voluntatem, nihil aptius eſt ad animos noſtros evincendos, quam primæ illius rationis auctoritas, quæ aliarum quarumcumque norma eſt, & cui fidem habere tenemur etiam contra ſenſus particulares, quia nihil veri, aut falſi eſt, niſi quod judicio illius eſt verum, & falſum. Conſtat autem nullam rem eſſe, quam Salvator ſæpius, ac magis explicite commendaverit, vel in qua voluntatem ſuam modis pluribus expreſſerit, exemplis, parabolis integriſque ſermonibus, quam hanc, quæ maximæ eſt neceſſitatis.

Cum ſapientia, & prudentia non aliud ſit, quam naturalis, vel ſupernaturalis induſtria, quæ efficit, ut tutiores, faciliores, brevioreſque eligamus vias, ut quam citius finem optatum perveniamus, quidquid de aliis virtutibus dici queat, liquet, vigilantiam expeditiſſimam, tutiſſimamque eſſe viam, quæ ad noſtrum finem, atque perfectionem educat; hæc enim ad praxin cæteras virtutes adducit, hæc a vitiis, quæ illis oppoſita ſunt, nos tuetur, hæc facit, ut perſeveremus in bono, atque parati ſimus, ut in ſingula momenta ex hac vita migremus, quaſi quilibet hora vitæ noſtræ eſſet extrema.

Vigilantia neceſſaria eſt ne bene agendi amittatur occaſio.

Non ſatis eſt habitus habere bonos, neque generoſa inire bene agendi conſilia; ad effectus uſque procedendum eſt in occaſionibus, quæ divina diſponente providentia ſeſe nobis offerunt quotidie. Vigilantia efficit, ut harum occaſionum curam habeamus, ne illas e manibus nobis elabi ſinamus, & ne ullam permittamus abire, in qua propria actionis virtus ſe non exerceat ſecundum lumen, & gratiam, quam habemus, & quæ nos ad illam impellit. Præterquamquod ſatis non eſt aliquos virtutis actus producere: ad hæc oppoſita illis vitia vitanda ſunt. Vigilantiæ autem intereſt rerum omnium rationem habere, ac præſertim dominanti vitio; quod, quidquid in nobis bonum eſt, corrumpit; ac deſtruit; & quod ut plurimum reliquorum peccatorum, quæ a nobis patrantur, origo eſt, occurrere.

Quid ſit vigilantia, quæ facit, ut in bono perſeveremus.

Virtutem exercendo, atque bonum agendo nihil acquirimus, niſi conſtanter, & in finem uſque fiat, & niſi extrema diei hora æque fervens fuerit, ac prima. Hunc autem fervorem parit vigilantia; hæc enim non patitur unquam ſe opprimi ab hoſte, & nos officiis noſtris tali fervore, atque conſtantia applicat, ut ſi actio mutetur, non mutetur virtus, niſi ut virtus alia exerceatur. Ita quacumque hora, & quacumque in actione mors ingruat, vigilantia prohibet, ne ab illa opprimamur, quandoquidem efficit, ut ſemper parati ſimus.

Vigilantia in omnibus actionibus noſtris fons eſt meritorum.

Nihil efficit, ut majorem meritorum copiam acquiramus, quam in omnes internos motus, omneſque externas actiones vigilantia: & ratio eſt, quia amovet, quidquid efficere conſuevit pleraſque actiones noſtras ad cœli acquiſitionem inutiles: videlicet negligentiam, & incuriam, quæ ſemper comitatur ea, quæ per conſuetudinem, vel ex habitu fiunt; ſaltem agendo per imprudentiam plurimum amittimus meritorum in bono, quod operamus, ac plurimum mali committimus, quod non committeremus, ſi majori diligentia uteremur. Quamobrem nulla res efficit, ut majores in virtute, ac perfectione, ad quam omnes Chriſtiani debent contendere, progreſſus faciamus, quam actualis hæc vigilantia, quæ efficit, ut oculos ſemper & ſupra nos, & ſupra inimicos noſtros habeamus apertos. Super nos quidem, ne nihil non perfectum agamus, ſuper inimicos vero, ne illos id facere ſinamus, quod ipſis faciendum non eſt.

Cuinam rei innitatur vigilandi obligatio.

Si ſervus vigilans eſſe debet, ut domino ſerviat, pater familias non minus vigilare tenetur, ut domui, domeſticiſque ſuis conſulat. Itaque dicere poſſumus, ſi vigilantia nobis eſt neceſſaria quatenus Dei ſervis, alioquin enim fieri nequit, ut omnibus officiis noſtris rite perfungamur, non minus neceſſaria eſt quatenus dominis, ac patribus familias, quibus non deſunt domeſtici gubernandi: ſi enim aliquo es in magiſtratu, vel alio qualibet in munere, dubio locus non eſt, quominus illis invigilare tenearis, qui tuo ſubſunt imperio. Verum ſcias, licet Publicam non geras perſonam, nequaquam hoc munere carere: tibi enim eſſe debet cura regendi ſenſus tuos; cordis tui motus, voluntatis tuæ affectiones, cogitationes mentis, & horas temporis tui. Hæc eſt familia tua, hi ſervi tui, quos non minori cura regere teneris, quam pater familias filii, domeſticiſque ſuis invigilare teneatur.

Præſertim nobis invigilandum eſt actibus noſtræ voluntatis.

Ex omnibus cum animæ, tum corporis noſtri facultatibus nulla eſt, quæ tutius cor noſtrum cuſtodire valeat quam voluntas, ea quippe ſola reſiſtentia ſua, ſimplicique inficiatione prohibere poteſt, ne quid ſibi labem offundat, licet etiam omnes auditus ſuperati eſſent, atque perfracti; nempe ſi oculi per incuriam reliquiſſent objectum aliquod periculoſum ingredi, vel ſi imaginatio inhoneſtis ſpeciebus, vel mens turpibus cogitationibus, vel memoria importuna aliqua recordatione repleri ſineret, dummodo voluntas mordicus conſenſum negare perſeveret, cor labe nulla inficiatur. Una hæc omnia ſuffocare poteſt monſtra, hoc uno uſa verbo, nolo. Illi nulla vis poteſt afferri, quia libera eſt, opprimi nequit, quia facem illi præfert intellectus. Verum ſi quando pravum aliquod permittit deſiderium, & noxiam aliquam cogitationem, tunc arcis deditio facta eſt, tunc ulterius defendi non poteſt.

Sapientiam, & Prudentiam habere eſt habere vigilantiam.

Vera ſapientia nonniſi in vigilantia eſt, quia vera ſapientia ſita eſt in mediis, per quæ ad finem pervenitur; quorum optimum vigilantia eſt. Ita in omnibus actionibus, ſi prudenter operari, & ſapientes haberi volumus, adhibenda hæc eſt vigilantia, quæ nil agit, niſi propter extremum finem, & quæ res omnes in aliquo pretio habendas cenſet, quatenus ad extremum finem hunc referuntur.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Aſceticis, recentibuſque concionatoribus loci hujus argumenti.

Hominũ ſopor extremus eſt, quamvis nihil Salvator impenſius præcipias quam vigilantiam.

Exiſtimandum ſane eſt, chriſtianam vigilantiam maximi momenti eſſe in vita chriſtiana, quandoquidem in evangelio nil frequentius iteratum occurrit, neque aliquid eſt, ad quod Dei filius nos diligentius

fue-

fueritadhortatus. Sed heu! Negligentia, ac plurimo-
rum fidelium in bonorum operum exercitatione, & in
praxi virtutum, quæ maxime ſingulorum ſtatum decent,
ignavia; profundus ſopor, in quo ſunt, erga ea, quæ
ſalutem ipſorum reſpiciunt: ſexcentorum inutilium,
vanorumque negotiorum, quibus jugiter exerciti ſunt,
impedimentum magnum eſt hic vigilantiæ chriſtiano viro
adeo neceſſariæ, & ad quam etiam atque etiam nos Sal-
vator hortatur, obſtaculum. Vox, quæ & aures, & cor-
da noſtra tundere deberet, non poteſt tot ignavus fideles
excitare ex lethargico ſomno, in quo ſunt alte demerſi,
& ex quo nunquam excit bentur, niſi cum non erit ul-
tra tempus eidem medicinam adhibendi. *Liber cui ti-
tulus: Modus ſeſe præparandi ad mortem P. Nepveu.*

Mortis hora incerta nos vigilare cogit.

Ex veritatis ejuſdem teſtimonio verum eſt neſcire
nos qua hora, mors ventura ſit, neque minus certum
ac evidens eſt illam tunc venturam, cum nos nec opi-
nantes deprehendet, ac eam certiſſime nos ex improviſo
oppreſſuram; quia altera hæc veritas æquæ Jeſu Chri-
ſti verbis innititur. Et profecto nulla veritas eſt ſæpius
in evangelio repetita, apertius indigitata, atque for-
tius probata, ita ut eam quodammodo fidei articulum
appellare poſſimus. Sed concluſio, quæ ex hac veri-
tate deſumitur, illa eſt, quam Salvator idem infert:
Vigilate igitur, quia qua hora non putatis filius ho-
minis veniet. Aſſerit ille ſe venturum veluti furem,
qui in eo omnem collocat induſtriam, ut eos fallat,
quibus furari vult, & qui plena luce ad furandum
non accidit, quo tempore vigilare omnes arbitratur,
ſed nocte concubia, cum ſibi perſuadet eos altiori
ſomno eſſe demerſos. *Idem.*

Chriſtiana vigilātia cōtra cordis artes eſt neceſſaria.

Vigilandum eſt, ut noſmet tueamur adverſus noſtri
cordis artes, quod cum deceptum ſit, nos quoque
conatur decipere. Hinc naturalem timiditatem verum
Dei timorem putamus; horrorem eorum, quæ pec-
catum ſubſequuntur, pro peccati ejuſdem horrore acci-
pimus; conſenſum gratiæ pro conſenſu ad gratiam;
velleitates pro voluntatibus; converſionis deſideria
pro vera converſione deſumimus .... Quis nos tueri
poteſt adverſus tot artes affectionis illius, quæ tanta
verſutia nos fallere ſatagit, niſi perennis in omnes
cordis noſtri motus vigilantia? Verum ſi cor, quin
rationis noſtræ vigilantiam adjuverit, eum cupiditate
noſtra ſecreta foveat conſilia, ut nos prodat, quid
ab eo nobis eſt expectandum? Tu ergo Deus, & ſu-
per nos, & pro nobis vigila. *Idem in chriſtianis con-
ſiderationibus.*

Viſibiles, ac inviſibiles inimici nos jugiter vigilare cogunt.

Vigilandum eſt, ut ab inviſibilium æque, ac viſibi-
lium inimicorum noſmet tueamur incurſu. Quinam ho-
ſtes a nobis ſuperandi non ſunt? quas illi nobis non
ſtruunt inſidias? Caro, domeſticus hic inimicus eo magis
timendus, quo minus illum timemus, & quo magis il-
lum diligimus, eique blandimur; quas illi nobis quoti-
die plagas inferunt, niſi nobiſmet ſollicite invigilemus?
Caro hæc cum inimicis noſtris conſentiens illis auditum
præbet in cor noſtrum per oſtia ſenſuum, niſi perpetua
vigilantia hoc illi prohibeamus. Mundus, qui nos ſuis
voluptatibus faſcinat, qui placitis ſuis ſeducit, qui pro-
miſſionibus ſuis os nobis ſublinit, & per viam flori-
bus ſtratam in præceps adducit. Denique dæmon po-
tens ille inimicus, vigilans, crudelis, callidus, qui
nobis ſexcentos tendit laqueos. Nunquid nos minus
decet ſaluti noſtræ, quam ille noſtræ damnationi vi-
gilare? Undenam fit, ut in tranquillitate, vel po-
tius miſerabili ſtupiditate verſemur, cum de noſtra
agitur ſalute, donec dæmon jugi ſe ipſum exercet
motu, cum de noſtra agitur damnatione? *Idem.*

De diligentia, & vigilantia in officiis noſtris obeundis.

Eſtote duabus ſimul rebus vigilantes, & creaturis,
quæ ſenſus noſtros extrinſecus efficiunt, & Deo, qui
intrinſecus in corde veſtro loquitur, & operatur. Pu-
tate vos illis ſimiles, quibus explicatur liber eo in ſer-
mone conſcriptus, quem ignorant. Legunt librum hunc,
illius vident characteres, audiunt verborum ſonum,
ubi proferuntur, ſed ut intelligant, quid per illa verba
ſignificetur, magiſtri vocem bibulis aubus capiunt.
Mundus totus ingens volumen eſt, quid, quid ibi inve-
nitur, quidquid accidit, ſunt characteres; ſed ut in-
telligamus, quid hæc omnia ſignificent, audiendus no-
bis eſt interior magiſter, audienda eſt vox Dei expli-
cantis, eique animus attentus præbendus eſt. Amici il-
lius proditione vos docebit in hominum neceſſitudine
confitendum non eſſe, ſubita hac morte docebit, vos
ſemper paratos eſſe oportere; hoc infortunio, & hac
jactura docebit Deum vobis iratum eſſe, vobiſque ſe-
dulam operam eſſe navandam, ut illum vera conver-
ſione leniatis. *Sermo manuſcriptus.*

Nemo timet, ut modici habeatur ingenii, cum
magna oſtendenda eſt pro regulis ſuis ſollicitudo, &
non communis zelus pro terrenis negotiis. Quænam
in rei domeſticæ cura œconomia ad minutiſſima quæ-
vis deſcendens! & hæc ſapientia vocatur. Quæ ſeduli-
tas in omnibus mundi negotiis, omnibuſque urbanæ
vitæ officiis obeundis! Minima etiam officia ſervare,
hæc vitæ hujus ſcientia appellatur. Denique jugiter
eſſe intentum, ut ex rebus omnibus fructus percipia-
tur; nullam ſibi elabi ſinere occaſionem opum hono-
rumque conquirendorum; hoc hodie ingeni, pollere,
cordarum, ſcitumque hominem eſſe dicitur. Et quo-
ties dictum fuit, omnia ſæpe omiſſa fuiſſe, eo quod
in aliquibus circumſtantiis defeceris! Verum enim ve-
ro ſalutis negotio ſerione advertitur animus, cura-
muſne ex leviſſimis etiam Deo placendi, & in vir-
tute creſcendi occaſionibus proficere? itane ſeduli
ſumus in minimis religionis officiis obeundis? Si in
modicis fidelis es, hoc vocatur ſcrupulus, ingenui
tenuitas, ineptia. Conſtat quidem, & facile intelligi-
tur, bonum ingenium nugis ſeſe occupare non poſ-
ſe; ſed quid exactam probitatem, atque in omnibus
muneribus ſuis adimplendis ſedulam, ſollicitamque
minima etiam crimina evitandi curam, putat tenuis
ingenii notam eſſe, næ ille quidem, qui adeo ini-
quam fovet cogitationem, exiguæ, & nullius men-
tis eſſe dicendus eſt. Ullane unquam vera fuit ſa-
pientia præter illam, quæ efficit, ut ſecundum reli-
gionis principia vivamus, quorum potiſſimum eſt,
in omnibus ſtatus ſui muneribus eſſe vigilantem. Væ
illi, qui hoc munere oſcitanter perfungitur? *P. Croiſet in ſpiritualibus conſiderationibus.*

Attentos eſſe nos decet gratiis, quas Deus nobis impertit, ne eas nobis elabi ſinamus.

Quoniam ignoramus momentum illud, quo gratia
ventura eſt, momentis omnibus vigilandum eſt, ne
nobis elabatur occaſio. Tertullianus inquit; *Rape oc-
caſionem inopinatæ felicitatis.* Quid prodeſt famulo to-
tum primæ horæ ſpatium vigilare, ſi Dominus hora
ſecunda venerit? Quid vigilare ſecunda, ſi tertia ven-
turus eſt? Semper paratus eſſe debet ad illum reci-
piendum: ob cujus vigilantiæ defectum Judæi carue-
re felicitate cognoſcendi Deum hominem factum, quam-
vis inter eos natus eſſet, eumque oculis ſuis præſen-
tem haberent: *In propria venit, & ſui eum non recepe-
runt.* Joan. 1. E contra attentio, qua Magi reges ani-
mum adverterunt ad apparitionem ſtellæ Meſſiæ na-
tivitatem annunciantis, vigilantia, qua niſi ſunt il-
lum inviſentes, & ſciſcitantes locum, ubi erat, & di-
ligentia, qua ſecuti ſunt novum ſydus, quod illis oſten-
debat viam, fuit felicitatis eorum principium.

Vigilantia eſt neceſſaria Chriſtiano inter pericula mundo intereundi.

Vigilare debemus ſuper ea omnia, quibus ſepti ſu-
mus, ſuper laqueos, inter quos incedimus, ſuper oc-
caſiones, quæ nos in peccatum impellere poſſunt, ſu-
per externos hoſtes, quorum nequitia nos corrumpe-
re quærit. Ne putetis, me iſtic per hypothipoſin ex-
hibere velle mundi imaginem; vos ipſi melius illius no-
ſtris improbitatem, vos ipſi crebro de illo conquerimini,
ac invidere videmini felicitati eorum, qui reliquerunt
illum. Mementote ſolum vos in hoc mundo vivere, ra-
bidum illius aerem vos reſpirare, voſmet ſæpe illius
moribus ſubjicere, ejus probra, cenſuraſque vos re-
formidare, & ſeu propter bene agendi pudorem, ſeu
propter quamdam ſpeciem neceſſitatis male agendi,
vos ſingulis momentis in hac miſera verſari, aut vin-
cendi, aut moriendi viciſſitudine. Modo pernicioſa
illius placita animum veſtrum corrumpunt, modo exem-
plorum ejus contagio cor veſtrum veneno inficit. Hic
improbæ detractiones nitidiſſimis virtutibus nebulam
offundunt; illic turpes adulationes nequiſſima quælibet
probant flagitia: hoc in loco pompæ, & ſpectacula vos
decipiunt, alibi vero periculoſæ amicitiæ vos palpant,
ac fallunt. Quid inde? Indeſinenter vobis eſt vigilan-
dum, atque adverſus omnia pericula, & occaſiones
vobis præcavendum. *Ex dictionario morali, Serm. 2.
dum Jubilæo finis imponeretur.*

Cum Dei filius in evangelio nos erudit de metho-
do a nobis ſervanda, ut ſine periculo pugnemus, & ut
certam de ſalutis noſtræ inimicis victoriam referamus,
omnia præcepta ad duo redigit officia eſſentialia, in qui-
bus cætera continentur: *Vigilate & orate.* Quorſum iſtud?
Nempe quia duo hæc officia omnem complectuntur œco-
nomiam gratiæ, & liberi arbitrii, quæ ſimul concurre-
re debent, ut victores evadamus ex omnibus præliis,
quibus noſtri nos laceſſunt inimici. Oratio nobis de
cœlo meretur opem, quæ ad præliandum indigemus,
& vigilantia nos in ſtatum adducit cum fructu hu-
juſmodi ope utendi; ſed ex quo alterutri ex hujuſ-
modi officiis deſumus, neceſſe eſt alterum inutile eſ-
ſe, & affectu carere .... Orare, quin vigiles, hoc
ſane eſt de gratia præſumere, ac tibimet promittere
ſpem chimericam vincendi, quin hoſtem propulſes;
vigilare, quin ores, næ id eſt in propriis confidere
viribus, ac temere ſeſe objicere periculo pereundi:
orare, quin vigiles, eſt confidere in ope illa, quam
vel non obtinebimus, vel quam ipſi inutilem efficiemus;
vigi-

vigilare, quin ores, eſt confidere in auxilio, quod
nimis infirmum eſt, quam ut nos ſuſtineat, atque eſt
nimis exigere ex ea natura, quæ æque corrupta eſt, ac
noſtra. *P. Cheminais ſerm. de vigilantia chriſtiana.*

Lapſus S. Petri ob vigilantiæ defectum.

Oratio fit inutilis, cum illam chriſtiana vigilantia
non regit, quæ nos docet occaſiones effugere. Hoc in
S. Petri lapſu palam innotuit. Nunquam viſus eſt ho-
mo melius diſpoſitus ad magiſtri ſui gloriam tuendam.
Ter fuerat profeſſus ſe Deo ſuo fideliter adhæſurum;
immo neque illi defuit oratio, & quænam oratio, Au-
ditores? Oratio hominis Dei, qui tot operabatur mira-
cula, quot preces fundebat: *Rogavi pro te, ut non de-
ficiat fides tua.* Luc. 1. His poſitis, quid illi erat tre-
pidandum, & quam tutiorem habere poterat ſpem fo-
re, ut nunquam a J. C. divelleretur? Attamen S. Pe-
trus ſeſe primo objicit motu, ſuam non conſulit in-
firmitatem, non perpendit, utrum Domini ſpiritus
ipſum eo ferat, quo pergit; verbo, deeſt illi ſapiens
ea vigilantia, quæ prohibuiſſet, ne quid in diſcrimen
adduceret, & licet Divini Hominis oratione ſuffultus,
nihilominus in miram eam cecidit infirmitatem, quæ
æterno eſſe debet documento imprudentibus fidelibus,
qui ſine ullo diſcrimine precibus ſuis utuntur, & ob-
jiciunt gratiem iis præliis, in quibus Deus eam no-
bis ſervare nequaquam tenetur. *Idem.*

Nobis jugiter invigilandum eſt ſuper initium, pro-
greſſum, & finem actionum omnium, ut videamus,
utrum in illis Dei gloriam mere, & conſtanter quæra-
mus. Utrum illis immiſceatur quidquam propriæ uti-
litatis, ac philauciæ, aliquis motus affectionis ſub
præclara ſpecie latentis, aliqua mollities, vel immor-
tificatio, ſecretæ affectiunculæ, propriæ exiſtimatio-
nis vota, ſenſus jactantiæ, humani reſpectus, aliæ-
que id genus intentiones, quæ optimas quaslibet in-
tentiones corrumpunt. Verebar omnia opera mea,
S. Job inquit, ne quid illis ſe ſe immiſceret, quo
coram Deo fierent nocentia. In hac autem praxi ni-
hil unquam remittendum eſt, ne hoſtis, qui ſemper
eſt in inſidiis, tempus arripiat, ut nos fallat, cum
nobiſmet nequaquam erimus attenti. *P. du Saul to-
mo 2. operum aſceticorum.*

Vis, & improbitas dæmonis inimici noſtri efficere debet, ut nobiſmet invigilemus.

Quamvis etiam nihil nobis eſſet ab infirmitate no-
ſtra metuendum, ſatis tamen trepidandum eſſet con-
ſiderantibus vim, & nequitiam noſtri inimici ſæpe re-
ceſſum, fugamque ſimulantis, ut mox violentius ir-
ruat, atque in non opinantes irrumpat. Hic enim
callidus, veſutuſque ſpiritus, qui maximum robur
ſuum in dolo conſtituit, paſſim hoc bellico utitur
ſtratagemate, ut voluntatis noſtræ, quam vi facta non
ita facile expugnaret, conſenſum demulceat; & ſi ipſi
ita prudentes eſſemus, ut ille verſutus eſt, nunquam
diligentius nobiſmet in vigilandum eſſe cenſeremus,
quam cum nos quieſcere patitur; ſciremus enim, quem-
admodum ille interim artem excogitat nos fallendi,
nobis ſedulo invigilandum eſſe, ne nos ex improviſo
adortus decipiat: & quemadmodum ille noſtra explo-
rat ſtudia, ut ea ex parte, quam infirmiorem judi-
caverit, nos adoriatur; ita opus eſſe, ut circumun-
dique noſmet communiamus, ne quo illius incurſu
vincamur. *P. Haineuve, tom. 4. de Ordine ſerm.* 48.

Virtus in mundo tuta non eſt, niſi adſit vigilantia.

Neque putes me hoc in loco affirmare velle, virtu-
tem, ac innocentiam in mundo tutam non eſſe, niſi
inter clauſtra confugiat; ſed illud contendo, ſi illa in
ſæculo vivere debet, deberet etiam illic caute, vigi-
lanter, & circumſpecte vivere tanquam in hoſtico,
ubi paſſim invenit laqueos, qui ſibi nectuntur, & in-
ſidias, quæ ſibi ſtruuntur... Quamobrem ita explici-
te jubemur evitare occaſiones, quæ in ſcelus impelle-
re poſſent, ac ipſum crimen; eo uſque ut peccatum
ſit ſeſe objicere peccandi periculo, & omnes Doctores
affirment jam peccaſſe eum, qui ita prope acceſſis ad
culpam. Verum quinam evitari poſſunt occaſiones, quæ
ſe ſe nobis omnibus in locis, ac temporibus offerunt,
niſi jugis adhibeatur vigilanti? *Idem.*

Quantum Dei filius hāc nobis vigilātiam cōmendaverit.

Dei filius ſatis teſtatus eſt, quam cordi eſſet hæc ſi-
bi vigilantia; nihil enim eſt, quod ille ſæpius, atque
impenſius commendaverit, cum enim in remotum quem-
dam locum cum Apoſtolis ſuis ſeceſſiſſet, egregium
habuit apud illo hac de ſermonem, ubi eadem in
periodo toties hoc vigilandi vocabulum repetit, ut mi-
rum aſſedebeat, eum qui nulla inutilia proferebat ver-
ba, toties eodem uſum fuiſſe ad rem eamdem innuen-
dam. Vigilate, ajebat illis, ſedulo vigilate, ſemper
vobiſmet attenti eſtote, neceſſaris ob oratione, vobis
perſuaſum ſit nunquam deeſſe vobis inimicos, qui ad
veſtrum vigilent interitum, vel Dominum veſtrum
fidei veſtræ periculum facere velle. Neſcitis, quan-
donam ingruet; neſcitis, quando poſtrema hora veſtra
adveniet, utrum concubia nocte, an mane, an veſpe-
re. Qua propter vobis ſemper vigilandum eſt; hoc uti-
que vobis commendo, Apoſtoli mei, ac in perſona
veſtra toti mundo. Sibi quiſque vigilet. Nonne ſermo
hic ſatis urget? Poterat illene apertius hac in re ſuam
nobis aperire voluntatem? Procul dubio hoc ille ma-
xime neceſſarium putabat, quoniam aſſeritis, inde
bonam, vel malam mortem pendere; nam ſicut qui
vigilans erit, non niſi feliciter vitæ ſuæ finem poteſt
immittere; ita qui non vigilaverit, infeliciſſimus eum
manet finis. Utque altius animis noſtris tanti mo-
menti veritas adhæreat, nequaquam ſatis putat ad-
hibere verba, eaque iterare; addit etiam parabolas,
exemplum, multipliceſque ſimilitudines; ita ut nul-
lum ſit argumentum, de quo fuſius diſſeruerit, &
cui impenſius animum adjecerit. *Idem parte quarta
meditationum, poſtrema poſt Pentecoſten Dominica.*

Vigilantia neceſſaria, eſt ad ſtatus ſui munera obeunda.

S. Paulus in epiſtola, quam ad Timotheum diſci-
pulum ſcribis, hæc habet verba; *Tu vero vigilia, in
omnibus labora, opus fac evangeliſtæ, miniſterium tuum
imple.* 1. ad Tim. 4. Eſto vigilans, ac attentus iis om-
nibus, quæ ad tuum pertinent munus; verum conſi-
dera, quodnam ſit officium, ac miniſterium tuum,
evangeliſtæ videlicet, & præconis Dei verbum nun-
tiantis; huic rei tibi invigilandum, & adlaborandum
eſt, ut perfecte tuum munus adimpleas, quod non niſi
per vigilantiam poteſt impleri. O fideles hoc ipſum
de alio quolibet munere, quodcumque tandem ſit,
dicendum eſt. *Idem.*

Rationes, propter quas Dei filius taliter nobis vigilantiam commendaveris.

Quamvis hæc una ſuppeteret ratio, quia Dominus tan-
ta ſollicitudine vigilantiam nobis commendavit, ea ta-
men ſufficeret, ut de illius neceſſitate nobis eſſet perſua-
ſum; ſed cum ille ipſe hoc non ſine magnis, validiſque
rationibus fecerit, hæ mea quidem ſententia illæ ſunt,
quibus actus præceptum hoc adeo explicite nobis irroga-
vit, totieſque iteravit. Prima eſt, gloriæ Patris ſui in-
tereſſe, quem homines nunquam magis colunt, quam
cum præſto ſunt, ut voluntatem illius ita celeriter fa-
ciant, ut in cœlo adimpletur. Hæc eadem vigilantia fa-
cit, ut omnibus mandatis illius exequendis parati ſimus;
efficit enim, ut ſtatim ac nobis indicuntur, cognoſcan-
tur, & ſimul ac cognoſcuntur, a nobis adimpleantur.
Ratio altera, quæ illum impulit, ut tanto affectu nobis
virtutem hanc commendaret, fuit noſtra particularis uti-
litas; in hoc enim ſitum eſt meritum noſtrum. Ni-
hil enim efficit, ut actiones noſtras perfectus opere-
mur, quam vigilantia, & actualis in illis agendis at-
tentio; cum e contra negligentia, & incuria cauſa ſit
imperfectionum, quæ nobis obrepunt, & efficiunt, ut
omne meritum amittamus. Tertia denique ratio, quæ
Dei filium impellere potuit, ut adeo enixe vigilan-
tiam nobis commendaret, eſt, quia cum neque Dei
gloriam, neque propriam felicitatem procurare poſſi-
mus niſi particularibus gratiis, quæ unicuique ſecun-
dum Dei conſilia tribuuntur, noſtrum eſt vigilare,
ac noſmet præbere fideles his gratiis, quæ deſtinatæ,
& oblatæ ſunt nobis, ut operemur cum illis. *Idem.*

Sanctorum Patrum ſententia eſt, vigilantiam nobis
commendari, atque præſcribi per hæc evangelii Lu-
cæ 12. verba: *Sint lumbi veſtri præcincti*, æque ac
per illa S. Pauli ad Eph. 6. *State ergo ſuccincti lum-
bos veſtros.* Quippe zona hæc: qua præcinguntur re-
nes, tunicaque retinetur, ne diffluens ambulantibus
impedimento ſit, innuit, nos ſemper eſſe debere pa-
ratos, quin detineri patiamur iis objectis, quæ ſe
ſe offerunt nobis. Ita ſancti ſenſibus ſuis, oculis,
labiis, primiſque cordis ſui motibus invigilabant,
ut ſimulac effectum perturbari cognoſcerent, illum
compeſcerent: quod non de ſola puritate intelligen-
dum eſt, quæ magis peculiari ratione per lumbos
præcinctos indigitatur, verum de reliquis etiam vir-
tutibus, in quibus ita vigilantes erant, ut nihilo ſe-
gnius ſuperbiæ, invidiæ, ultionis, vel alterius cu-
juſpiam vitii, quam impudicitiæ cogitationem ejice-
rent. Illi fideles erant, ac vigilantes ſervi; cur au-
tem illos non imitabimur? Si peccatum perhorreſci-
mus, cur in illius cogitatione, reſpectu, primoque
incurſu immoramur? Cur adeo parum vigilantes ſu-
mus, ut oſtium aperiamus hoſti, qui, ubi ſemel in-
greſſus fuerit, toti dominabitur arci? Quod ſi ho-
neſtas vigilare nos jubet, ne aditum aperiamus vel
leviſſimæ cogitationi, quæ ſit illi contraria, cur hu-
militas, & charitas nos negligentiores eſſe patientur?
Cur non æque vigilantes erimus ad primas ſuper-
biæ, invidiæque cogitationes celeriter propulſandas;
quandoquidem in viis Domini, uti opus eſt, non
ambulamus, niſi iis rebus omnibus, quæ detinere nos
poſſunt, invigilaverimus. *Idem.*

Vigilantia in viis Dei nos illuminat.

Servus fidelis & vigilans in evangelio deſcribitur
accenſam deferens facem, ut paratus ſit ad eundem,
utque videant, qua incedit, tutius profecturus. Ita vigi-
lantia nos illuminat, nobiſque prodeſt, ut bonum, quod fa-
ciendum eſt, cognoſcamus, etenim cum non omnes eaſdem
habeant gratias, & occaſiones, ideoque nec eaſdem
obli-